

Bc. Lucie HESOUNOVÁ, *Maltézská fara v Horažďovicích (1251-1850)*, České Budějovice 2009, (diplomová práce Ústavu archivnictví a pomocných věd historických Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích), 145 s. včetně příloh.

Posudek oponenta diplomové práce

Církevní historie, ať již jde o dějiny institucí světských nebo řeholních, představovala poměrně dlouhou dobu v našem dějepisectví téma, ne-li přímo nežádoucí, tedy alespoň záměrně opomíjené. Tato situace se však naštěstí během posledních dvou desetiletí rychle mění a zejména střední, mladé, a jak se zdá i nejmladší, badatelské generaci se pomalu daří zaplňovat nejednu mezeru v našich dosavadních vědomostech. Ke skupině nejmladších badatelů, kteří se zaměřili na dějiny církevních institucí, se svou diplomovou prací zařadila také Bc. Lucie Hesounová. Ostatně v jejím případě toto směřování není novinkou, neboť v roce 2007 na zdejším Ústavu archivnictví a pomocných věd historických úspěšně obhájila již svou bakalářskou práci nazvanou „*Urbář fary Horažďovice z r. 1773*“.

K práci o dějinách maltézské řádové fary v Horažďovicích od středověku do poloviny 19. století autorka přistoupila velmi zodpovědně a fundovaně. Po úvodním stručném, přesném a jasném vymezení badatelského záměru provedla kritický rozbor (a přehled) pramenů a literatury ke zvolenému tématu, v němž se poprvé ukazuje heuristická i věcná šíře záběru, s níž musela ve své práci stále počítat. Autorka však situaci zvládla nejen s přehledem (citace nejnovějších příspěvků a sborníků), ale také s patřičným nadhledem (hodnocení některých pokusů, zejména E. Šimona z přelomu 80. a 90. let minulého století, ale nejen jich).

Celková koncepce práce stejně jako rozvržení látky do jednotlivých kapitol či podkapitol, ať jsou pojaty chronologicky (III. *Fara Horažďovice v letech 1251-1436*; IV. *Fara Horažďovice v letech 1436-1622*; V. *Fara Horažďovice v letech 1622-1733*; VI. *Fara Horažďovice v letech 1733-1850*), věcně (II. *Johanité: s podkapitolami stručné dějiny řádu a jeho struktura; česká provincie; strakonický konvent*; VII. *Faráři a farní kostel sv. apoštolů Patra a Pavla*) anebo problémově (VIII. *Postavení inkorporované řádové fary v pražské arcidiecézi a budějovické diecézi*), je logická a velmi dobře promyšlená, působí sevřeným a uceleným dojmem a nenechává čtenáře na pochybách, že se autorka ve zvoleném prostředí pohybuje samozřejmě a s hlubokým porozuměním.

Zajímavé postřehy, které tato práce nabízí v mimořádném množství, jsou soustředěny zejména v kapitolách pojednávajících o pobělohorské a mladší době, kdy autorka spíše než s informacemi z literatury a pramenných edic pracovala se značným množstvím různých archivních dokumentů uložených v několika archivech na různých správních úrovních, počínaje Státním okresním archivem v Klatovech, přes Státní oblastní archiv v Třeboni až po Národní archiv v Praze. Paleografickou zdatností a jazykové znalostí, které při tom musela projevit, autorka pravděpodobně již bere jako samozřejmost (a je to dobře, neboť tomu tak skutečně je!), a tak nás neudiví ani nepřekvapí, že se v celé práci setkáváme s řadou bezchybných cizojazyčných citací z pramenů a jen tak mimochodem i s „miniedicí“ na s. 135-139, která přináší znění instrukce maltézského velkopřevora pro horažďovického faráře Fabera z druhé poloviny 17. století.

Za mimořádně zdařilé považuji pasáže z „farní každodennosti“ horažďovických duchovních správců. Konkrétně mám na mysli na příklad podkapitolu V.2. *Slavnostní instalace horažďovických farářů*, přibližující na s. 44-46 barvitě tento zajímavý a zpočátku asi i ojedinělý rituál, dále část podkapitoly V.4. *Vývoj ve druhé polovině 17. století* na s. 51-55, kde je popsán zajímavý spor mezi faráři Malým a Adamovským i s někdy poněkud zlomyslnými zásahy horažďovických světských vrchností, k nimž se váže na s. 59-65 také

podkapitola V.6. *Spory o hřbitovní kostel na předměstí a věž farního kostela*, v nichž před námi doslova ožívá postava faráře Jana Jakuba Matznera s jeho asi jen údajně nesnášenlivou povahou. Stejně zajímavá a informačně bohatá je však i podkapitola VI.2. *Stavba nové farní budovy (1741-1745)*, ve které jsme po boku faráře Františka Dominika Spinky z Helfenthalu svědky starostí, shánění, dohadů a mnohdy i vyslovených schválností a ústrků ze strany správy města při tomto velkém stavebním počínu. Mimořádně cennou pasáž představuje však i kapitola sedmá na s. 100-109, kde si autorka dala práci s rozbořem zádušních účtů z 18. století a popsala řádné i mimořádné příjmy a výdaje horažďovického záduší.

Velmi objevnou částí práce je osmá kapitola pojednávající o rozdílech v postavení inkorporované řádové fary oproti běžným tzv. světským farám a o povaze exempcí udělovaných řádovým farám od středověku.

Velmi cennou informaci heuristického charakteru autorka bezděky poskytuje na s. 84-86, když podává rozbor tzv. služební tabulky, která byla obvykle po roce 1785 ve dvou až tříletých intervalech (někdy i každoročně) povinně vypracovávána jednotlivými vikáři v budějovické diecézi ve třech originálech. Jeden měl být uložen v archivu biskupské konzistoře, jeden v archivu vikariátu (odtud se asi autorkou rozebraný dokument dostal na místo dnešního uložení) a poslední originál měl být skrze krajský úřad zaslán do Prahy duchovní komisi při zemském guberniu. Bohužel je dnes většina tabulek ztracena. Pouze jejich torzo uchovává NA v Praze ve fondu České gubernium – duchovní komise. Několik exemplářů se nachází také v archivu budějovické biskupské konzistoře v SOA Třeboň.

Na závěr bych chtěla diplomantku požádat, zda by byla tak laskava a v rámci obhajoby práce mi osvětlila, jak chápe rozdíl mezi **generálním vikářem** (lat. *vicarius generalis*) a místním **vikářem** (lat. *vicarius foraneus* případně *vicarius foraneus (archi)episcopalis*) a obsahem jejich úředních funkcí.

Diplomová práce Bc. Lucie Hesounové dosahuje velmi dobré úrovně a obsahuje všechny běžné náležitosti. Předloženou práci diplomantka splnila (a možná i přesáhla) zadání svého diplomového úkolu více než bohatě. Doporučuji ji proto k obhajobě a navrhuji ji hodnotit stupněm **v ý b o r n ě**.

Pelhřimov, 22. srpna 2009

Mgr. Lenka Martínková, Ph.D.

martinkova